

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**A. ΚΕΙΜΕΝΟ****«Μ.Μ.Ε. Άσκηση εξουσίας»**

[...]Ως γνωστό έχουμε τρεις εξουσίες στο πολίτευμά μας: την εκτελεστική, τις δημόσιες υπηρεσίες του Κράτους, τη νομοθετική, τη Βουλή, και την ελεγκτική, το Ελεγκτικό Συνέδριο και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Στην αρχή τα μέσα ενημέρωσης **αντικατέστησαν** τον τελάλη που ενημέρωνε μια μικρή κοινότητα για το τι είχε συμβεί ή για αυτά που θα γινόντουσαν στο άμεσο μέλλον. Η εφημερίδα, μετά την ανακάλυψη του Γουτεμβέργιου, το ραδιόφωνο, αργότερα, και τηλεόραση, στα μέσα του 20ου αιώνα, μετέδιδαν τα τεκταινόμενα με πιο γρήγορο τρόπο. Η πληροφορία μεταδιδόταν πιο γρήγορα και, μαζί με αυτή, και η γνώση. Παράλληλα, άρχισε να αναπτύσσεται και η κριτική σκέψη. Στην αρχή γίνονταν κριτική στην τοπική και αργότερα στην κρατική εξουσία,.

Αυτή η κριτική στην αρχή ήταν ένα εργαλείο σκέψης και πολιτικής διεργασίας για πολιτικές κινήσεις που είτε συμπολιτεύονταν είτε αντιπολιτεύονταν την εξουσία. Η κριτική των δημοσιογράφων στις δημόσιες υποθέσεις ήταν και είναι κάτι αναμενόμενο. Πολλές φορές, ιδίως σε δημοκρατικά καθεστώτα, αυτή η κριτική, εκτός από **αναμενόμενη**, είναι μια βοήθεια για αυτούς που ασκούν εξουσία. Η κριτική, όταν ασκείται με σωστό τρόπο, με επιχειρήματα, είναι μια βοήθεια για τη διαμόρφωση της πολιτικής. Τι συμβαίνει όμως όταν αυτή η κριτική ξεπερνά τα όρια της κρίσης και φτάνει στην τοποθέτηση σε ένα πρόβλημα, δίχως πολλά στοιχεία και χωρίς έρευνα; Στην προκειμένη περίπτωση ξεπερνάμε τα όρια της κριτικής και φτάνουμε στην άσκηση της εξουσίας, άτυπα και χωρίς **θεσμικό** ρόλο.

Μια λεπτή γραμμή διαχωρίζει την κριτική από την άσκηση εξουσίας. Αν κάποιος ξεπεράσει αυτή τη γραμμή η επιστροφή είναι δύσκολη. Ουσιαστικά είναι αδύνατη γιατί αυτός που έχει περάσει από την άλλη πλευρά δεν μπορεί να επιστρέψει, ουσιαστικά να αρνηθεί τον «πρωτοποριακό» του ρόλο ή αυτόν του καθοδηγητή της κοινωνίας. Πως όμως συμβιβάζεται ο ρόλος του κριτικού με αυτού που εξασκεί εξουσία; Πως μπορεί κάποιος να ελέγχει και συγχρόνως να κυβερνά; Με άλλα λόγια, πως μπορεί να ελέγχει τον ίδιο τον εαυτό του; Πολύ περισσότερο, όταν αυτό ο ρόλος της εξάσκησης της εξουσίας είναι άτυπος;

Το πέρασμα από την ελεγκτική ή κριτική εξουσία στην εκτελεστική είναι, ουσιαστικά, το τέλος της κριτικής. Τελικά, είναι το πέρασμα από την τέταρτη στην πρώτη εξουσία. Το αποτέλεσμα είναι να έχει χαθεί αυτός ο έλεγχος στον οποίο ο πολίτης έχει κάποιες ελπίδες, δηλαδή να υπάρχει ο δημόσιος έλεγχος και η ανοιχτή κριτική σε αυτούς που εξασκούν την εξουσία. Ο δημοσιογράφος πλέον γίνεται παραγωγός ειδήσεων και προγράμματος και, ανάμεσα σε αυτόν και την πηγή της πληροφορίας υπάρχει το ειδικευμένο γραφείο που την έχει επεξεργαστεί και την πλασάρει πλέον έτοιμη σε αυτόν που θα έπρεπε να κάνει αυτή τη δουλειά.

Ο δημοσιογράφος δεν γράφει για τον δήμο, το κοινό, αλλά διαχειρίζεται την είδηση, την φτιάχνει έτσι για να αρέσει, τόσο στο αναγνωστικό κοινό του όσο και στον αποστολέα της είδησης. Πολύ σπάνια βλέπουμε ένα **γνήσιο** ρεπορτάζ, μια έρευνα που να έχει γίνει επί τόπου, να ψαχθεί αν όντως έχει γίνει αυτό το γεγονός και πως ακριβώς έχει γίνει. Πολύ περισσότερο, να ψάξει για να βρει τις αιτίες που δημιούργησαν το γεγονός για το οποίο γράφει και η κριτική του να στοχεύει κατευθείαν στη ρίζα.

Αυτή είναι η σωστή δημοσιογραφία που δεν είναι επάγγελμα αλλά λειτουργήμα, αφού ο δημοσιογράφος είναι αυτός που θέτει τα θέματα προς συζήτηση στο κοινό χώρο. Αυτός σήμερα μπορεί να είναι εικονικός, να έχει αντικαταστήσει την αγορά, στην Αρχαία Ελλάδα, ή το παραδοσιακό καφενείο (για τους άντρες) και το πλύσιμο ρούχων (για τις γυναίκες, παλιότερα), των αρχών του 20ου αιώνα, όμως ουσιαστικά υπάρχει. Αφού κάποια άτομα επικεντρώνουν την προσοχή τους σε ένα θέμα υπό συζήτηση, ακόμα και αν δε βρίσκονται στο ίδιο μέρος, είναι ένας δήμος, μια μάζωξη ανθρώπων για να συζητήσουν ένα θέμα που τους αφορά και το θεωρούν σημαντικό.

Γιάννης Φραγκούλης, Διασκευασμένο άρθρο από το διαδίκτυο

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε την περίληψη του παραπάνω κειμένου σε 100 – 120 λέξεις, προκειμένου να διαβαστεί στους συμμαθητές σας.
(Μονάδες 20)
2. Να χαρακτηρίσετε με Σ ή Λ τις παρακάτω προτάσεις/περιόδους ανάλογα με το αν ανταποκρίνονται ή όχι στις απόψεις του αρθρογράφου:
 - α) Τα Μ.Μ.Ε. ανέλαβαν εξαρχής τον ρόλο του κριτή όλων των εξουσιών του κράτους.
 - β) Σε όλα τα πολιτεύματα η γόνιμη κριτική συνδιαμορφώνει την πολιτική που ασκεί η εξουσία.
 - γ) Το άτομο που ασκεί εξουσία δεν μπορεί ταυτόχρονα να ασκεί κριτική σε ομοίους του.
 - δ) Ο δημοσιογράφος συχνά αδιαφορεί για βασικές παραμέτρους μιας είδησης.
 - ε) Η σωστή δημοσιογραφία αποτελεί λειτουργήμα του οποίου η άσκηση δεν πρέπει να εξαρτάται από το κοινό στο οποίο απευθύνεται ο λειτουργός.(Μονάδες 10)
3. Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου του κειμένου (« Το πέρασμα από την ελεγκτική ... κάνει αυτή τη δουλειά»)
(Μονάδες 4)
4. Ποιες σχέσεις συνοχής σηματοδοτούν οι διαρθρωτικές λέξεις/φράσεις «Παράλληλα» (στην 1^η παράγραφο), «Πολλές φορές» (στη 2^η παράγραφο), «Ουσιαστικά» (στην 3^η παράγραφο) και «Τελικά» (στην 4^η παράγραφο);
(Μονάδες 4)
5. Να αναγνωρίσετε τη σύνταξη των ρημάτων της περιόδου και να την αντικαταστήσετε με την αντίθετή της: «Στην αρχή τα μέσα ενημέρωσης αντικατέστησαν τον τελάλη που ενημέρωνε μια μικρή κοινότητα για το τι είχε συμβεί ή για αυτά που θα γινόντουσαν στο άμεσο μέλλον».
(Μονάδες 4)
6. Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου (τεκταινόμενα, αρνηθεί, καθοδηγητή, μάζωξη).
(Μονάδες 4)
7. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις **έντονα γραμμένες** λέξεις του κειμένου (αντικατέστησαν, αναμενόμενη, θεσμικό, γνήσιο).
(Μονάδες 4)

Γ' ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σε μία επιστολή 350-400 λέξεων, που απευθύνεται στον Υπουργό Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, καταγγέλλεις τις συνεχείς παραβιάσεις του Κώδικα Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας από «λειτουργούς» του τύπου και στη συνέχεια αναφέρεσαι στις σημαντικότερες ηθικές αρχές τις οποίες κάθε δημοσιογράφος οφείλει να ακολουθεί πιστά.

(Μονάδες 50)